

Отже, під адміністративно-правовими методами забезпечення охорони прав суб'єктів інтелектуальної власності слід розуміти способи та прийоми безпосереднього і цілеспрямованого впливу суб'єктів публічної адміністрації (посадових осіб) на підстави закріпленої за ними компетенції, у встановлених межах та відповідній формі на підпорядковані їм органи та керовані об'єкти.

1. Адміністративне право України [підручник]/Ю.П. Битяк, В.В. Багуцький, В. М. Гарашук та ін.]; За ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2001. 528 с.
2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: курс лекций [4-е изд., стер.]. М.: Омега. Л., 2006. 584 с.
3. Галуцько В. В. Адміністративне право України: підручник: у 2-х т.: Загальне адміністративне право. Акад. курс. Херсон: ХМД, 2013. Т.1. 396 с.
4. Овсянко Д.М. Административное право. Учеб. пособ./ под ред. Г.А. Туманова. М.: Юристъ, 1997. 448 с.
5. Адміністративне право України: Академічний курс: підручник у двох томах: Т. 1. Загальна частина/Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична література», 2007. 592 с.
6. Адміністративне право України: Підручник. Вид.2, змін. і доп./За заг. ред. Т. О. Коломоець. К.: Істина, 2012. 528 с.
7. Світличний О. П. Метод як один із елементів змісту управлінської діяльності у сфері інтелектуальної власності. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Право». 2017. №264. С. 33-38.

Косяченко Ксенія Едуардівна
к.ю.н., доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

БЮДЖЕТНІ УСТАНОВИ В СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОГО ПРАВА ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ

Серед суб'єктів, залучених до функціонування фінансової системи та здійснення публічної фінансової діяльності виокремлюють і бюджетні установи. З'ясування місця бюджетних установ у системі суб'єктів фінансового права на сучасному етапі дозволить по-новому поглянути на правове регулювання фінансових правовідносин з урахуванням різноманітних соціально-економічних перетворень. При дослідженні категорії «суб'єкт фінансового права» у наукових колах обстоюються різні позиції щодо її визначення. Це можна пояснити тим, що наразі не існує однастайності поглядів фахівців з теорії держави та права стосовно поняття «суб'єкт права». На переконання С. І. Архіпова, суб'єкт права – не лише носій прав та обов'язків, а й головний

фактор всього правового життя, від якого залежить зміст права, його функціонування і розвиток [1, с. 14]. Вказаний підхід до визначення поняття «суб'єкт права» вбачається логічним. Зазначеним поняттям охоплюються як ті суб'єкти, що вже безпосередньо беруть участь у конкретних правовідносинах, так і ті, які мають потенційну можливість залучитися до участі у таких відносинах.

Слушну думку висловлює В. С. Нерсисянц, який звертає увагу на те, що найчастіше в теорії ігнорується важлива характеристика для суб'єкта права, а саме: «всі встановлені в об'єктивному праві (чинному законодавстві) права та обов'язки всіх суб'єктів права (фізичних та юридичних осіб) у всіх галузях та сферах права (у приватному та у публічному праві) мають абстрактно-загальний характер, виражають абстрактну можливість і можливість абстрактних суб'єктів набути чи реалізувати відповідні права та обов'язки» [2, с. 509 – 510]. Дійсно, для набуття відповідних прав і обов'язків та їх подальшої реалізації бюджетні установи (так само, як і інші суб'єкти фінансового права) мають трансформуватися у суб'єктів відповідних правовідносин.

На думку А. В. Міцкевича, правосуб'єктність має особливе, основоположне значення для правового регулювання поведінки громадян та організацій: вона служить передумовою конкретних взаємовідносин між ними, зумовлює зміст поведінки особи чи організації у різних життєвих ситуаціях [3, с. 13]. Саме за допомогою правосуб'єктності чітко окреслюється коло суб'єктів відповідної галузі права. Так, фінансову правосуб'єктність, дійсно, можна визначати саме як ознаку суб'єкта фінансового права та передумову набуття ними правового статусу.

Розмірковуючи над визначенням фінансової правосуб'єктності, О. Г. Писарева наголошує, що це здатність бути суб'єктом фінансового права взагалі, і уточнює, що її зміст полягає у можливості мати права та нести юридичні обов'язки, що відповідають природі установи, закріплені у фінансовому законодавстві, а також у локальних актах організації» [4, с. 26]. Зазначене твердження містить певні суперечності, зокрема, вбачається нелогічною думка вченої щодо закріплення фінансових прав і обов'язків бюджетної установи на локальному рівні. Фінансово-правовий статус бюджетної установи визначається виключно на законодавчому рівні, саме це є однією з принципів особливостей суб'єктів фінансового права. На локальному рівні, в установчих документах бюджетної установи, може деталізуватися основна діяльність бюджетних установ. У той же час фінансово-правовий статус не може змінюватися локальними нормативними актами, це, знов-таки, можливо лише на законодавчому рівні.

Цілком логічним є підхід, за якого правосуб'єктність набуває чіткого визначення при вступі відповідного суб'єкта у конкретні галузеві правовідносини. Зокрема, при вступі у фінансові правовідносини відбувається реалізація «першої сходинки в процесі конкретизації фінансово-правових норм, на якій визначається загальне юридичне становище суб'єктів фінансового пра-

ва» [5, с. 10].

Досліджуючи питання правосуб'єктності, С. С. Алексеев наголошував на існуванні декількох видів правосуб'єктності, зокрема: а) загальної – характеризує здатність особи в межах певної політичної та правової систем бути суб'єктом права; б) галузевої – здатність особи бути учасником правовідносин у межах відповідної галузі права; в) спеціальної – здатність особи виступати учасником лише певних відносин у межах відповідної галузі права [6, с. 383 – 386]. Запропонований підхід має право на існування в контексті виділення галузевої і спеціальної правосуб'єктності. Щодо загальної правосуб'єктності, то навряд чи її виокремлення є доцільним.

Справа в тому, що, вступаючи у відповідні правовідносини, суб'єкт набуває вже конкретної галузевої правосуб'єктності, яка передуює виникненню відповідного галузевого правового статусу. У рамках певної правової галузі суб'єкт наділяється «підгалузевою» або спеціальною (видовою) правосуб'єктністю. Наприклад, суб'єкти фінансового права мають фінансову правосуб'єктність (як загальну), а вже залежно від того, в які відносини вони вступають, ця правосуб'єктність змінюється – бюджетна, податкова, валютна й т. ін. Таким чином, можна вважати, що фінансова правосуб'єктність є загальною для суб'єктів фінансового права, являє собою їх характеристику – юридичну властивість мати права та обов'язки, а також інші елементи правового статусу, які виникають у суб'єкта, коли він вступає у фінансово-правові відносини.

1. Архипов С. И. Субъект права в центре правовой системы. *Государство и право*. 2005. № 7. С. 14.

2. Нерсесянц В. С. *Общая теория государства и права: учебник*. Москва, НОРМА-ИНФРА –М, 1999. С. 509 – 510.

3. Мицкевич А. В. *Субъекты советского права*. Москва: Госюриздат, 1962. С. 13.

4. Писарева Е. Г. *Правовое положение государственных учреждений в сфере финансов: монография / под ред. Н. И. Химичевой*. Москва. Юрлитинформ, 2011. С. 26.

5. Писарева Е. Г. *Правовое положение государственных учреждений в сфере финансов: монография / под ред. Н. И. Химичевой*. Москва. Юрлитинформ, 2011. С. 10.

6. Алексеев С. С. *Общая теория права: учебник*. Москва: Велби; Проспект, 2008. С. 383 – 386.